

Եկեք ինձի, բոլոր յոգնած ու բեռնաւորուածներ...

Մայիսի 11.28

Հունիս, 2014թ.

№ 6 (57)

ԲԱՐԻ
ԼՈՒՐ

Հոյս է տեսնում 2009թ. Ճայիսից

ԾՆՈՂ-ԵՐԵԽԱ

ՓՈԽՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

ՄԱՍԻՆ

ԳՆԱ՛, ՈՒ ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՎ

ՄԵՂՔ ՄԻ ԳՈՐԾԻՐ

ՎԻՐԱՎՈՐԱՆՔԻՆ

ԱՍԱ «Ո՛Չ»

ԱՄՍԱԳԻՐ

Հունիս, 2014թ., №6 (57)

Լույս է տեսնում 2009թ. մայիսից

ԱՅՍ ՀԱՄԱՐՈՒՄ ԿԱՐԴԱՅԵՐ

Գեորգի Բարի

Գնա՛, ու այսուհետք մեղք մի գործիր.....1

Իգոր Ազանով

Վիրավորանքին ասա «ո՛չ».....4

Ռադիկ Մխիթարյան

Ծնող-երեխա փոխհարաբերության մասին.....6

Գորիսի աքսորյալները

Սյեփան Կոռնեյի Նեգդոլիի կյանքից.....10

Ի.Ա.Լևչուկի կյանքից

Կիևում նրան աշխատանք Կվեց Աստված Ինքը.....12

Պատրոնի կամրջի վրա.....14

Լուրջ գրույցի պայմանները.....15

Տարց ու պարասխան.....16

Սիրելի՛ ընթերցողներ, խնդրում ենք աղոթել, որ թերթի միջոցով տարածվի Ավետարանի Բարի Լուրն ու ցանվեն ճշմարտության սերմերը, որպեսզի մարդիկ դառնան Աստծուն և հավիտենական կյանք ունենան:

Սիրելի՛ ընթերցողներ, խնդրում ենք ձեր դիտողությունները, առաջարկությունները, նվիրատվությունները ուղարկել խմբագրություն: Մենք սիրով հաշվի կառնենք ձեր արձագանքները: Հեռ.՝ 093-532-526, 093-954-930

ԳՆԱ՛, ՈՒ ԱՅՍՈՒՀԵՏԵՎ ՄԵՂՔ ՄԻ ԳՈՐԾԻՐ

Սիրելիներ, մենք ամեն տեղ եղբայրներ ու քույրեր ունենք և հարազատ ենք Քրիստոսի Արյունով ու Սուրբ Հոգով:

Խորհրդային կարգերի ժամանակ մի եղբայր իր կոմունիստ անհավատ պետի հետ գործուղման է գնում: Իրենց գործերն ավարտելուց հետո գիշերելու տեղի մասին են մտածում: Եղբայրն իր պետին հարցնում է. «Ձեր կոմունիստ եղբայրները մեզ կընդունե՞ն, տեղ կտա՞ն գիշերելու, չե՞ որ կուսակցությունը սովորեցնում է, որ մարդը մարդուն բարեկամ է, եղբայր է»: Պետը պատասխանում է. «Երևի թե չընդունեն»: Եղբայրն ասում է, որ ինքն այդ քաղաքում քրիստոնյա եղբայրներ ունի, և միասին մի եղբոր տուն են գնում: Տնեցիները սիրով, գրկաբաց ընդունում են հյուրերին, նույնիսկ ջուր են պատրաստում՝ կոմունիստի ոտքերը լվանալու համար: Սա շատ է ցնցում կոմունիստին, երևի թե կոմունիստ եղբայրների մեջ այդպիսի բան չէր տեսել:

Երբ մենք դեռ մեղավոր էինք ու ոչ մի բարի բան չէինք արել, Աստված մեզ ընդունեց: Մենք շնորհով ենք փրկված, արդարացված, ներված և սրբված: «Որովհետև շնորհքով եք դու փրկված հավատի միջոցով, և սա ոչ թե ձեզնից է, այլ Աստծո պարգևն է» (Եփես. 2.8): Ես ցավում եմ, որ շատ

քրիստոնյաներ այդ օրհնությունը կիսով չափ են ընդունել: Ոմանք մտածում են, որ շնորհը մեզ համար ամեն ինչ արել է, մենք այլևս անելիք չունենք ու միայն պետք է ուրախանանք և Աստծուն փառավորենք: Ես հիշում եմ, 90-ական թվականների ազատության ժամանակ, Ավետարանը քարոզելիս, քարոզիչներն ասում էին. «Աստծուն դարձեք, Նա ձեզ կօրհնի, ամեն ինչ կտա, կբուժի, կների, ձեր բիզնեսը կծաղկի», և մարդիկ բազմություններով Աստծուն էին գալիս: Բայց որոշ ժամանակ անց այդ նույն մարդիկ, հանդիպելով ընտանիքի անդամների և աշխատանքային ընկերների ոչ բարյացակամ վերաբերմունքին, չդիմացան և ետ գնացին: Երբ մենք Ավետարանն ենք քարոզում մարդկանց, առաջնահերթ հետևյալն ենք ասում. «Բոլոր մարդիկ մեղք են գործել, և նրանց բոլորին Քրիստոսը բարի լուր է բերել»: Դուք չեք կարող արդարանալ Մովսեսի օրենքներով: Միայն Քրիստոսի քալչարար արյունով դուք կարող եք արդարանալ՝ ընդունվել Աստծու կողմից: Ինչպես որ մեկի հանցանքով բոլոր մարդկանց դատապարտության վճիռ եղավ, այնպես էլ մեկի արդարությունով բոլոր մարդկանց կյանքի արդարության շնորհք եղավ (Հռովմ. 5.19): Դա Աստծու ողորմությունն է: Դա մենք չենք վաստակել, այլ

Թուշեթ, 2014թ., ՁԿԵ (57)

Աստված, Իր սիրուց ելնելով, ձրի շնորհում է մեզ:

Հիսուսի մոտ շնության մեջ բռնված մի կնոջ բերեցին և ասացին. «*Վարդապետ, այս կինը շնության մեջ է բռնվել, հենց այդ մեղքը գործելու պահին: Եվ Օրենքում Մովսեսը մեզ պատվիրեց, որ այսպիսիները պետք է քարկոծվեն: Իսկ դու ի՞նչ ես ասում*» (Հովհ. 8.4,5): Քրիստոսն օրենքի համաձայն նրանց պատասխանեց. «*Նա, ով առանց մեղքի է ձեր մեջ, բող առաջինը քար գցի նրա վրա*» (Հովհ. 8.7): Բայց նրանց մեջ չգտնվեց թեկուզ մեկ արդար, որ մեղք գործած չլիներ, և ոչ ոք չհամարձակվեց քար նետել: Նրանք, իրենց խղճմտանքից հանդիմանված, հեռացան և այդ կնոջը մենակ թողեցին: «*Երբ Հիսուսը գլուխը բարձրացրեց և կնոջից բացի ոչ ոքի չտեսավ, ասաց նրան. «Կին, ո՞ր եմ նրանք, որ քեզ մեղադրում էին: Ոչ մեկը քեզ չդատապարտե՞ց»:* Նա ասաց. «*Ոչ մեկը, Տեր*»: Եվ Հիսուսն ասաց նրան. «*Ոչ էլ ես եմ քեզ դատապարտում. գնա՛ և այլևս մի՛ մեղանչիր*»» (Հովհ. 8.10,11):

Սա Աստծու շնորհն է, Աստծու ողորմությունն է: Երբ մարդը զղջումով և իր սրտի մեջ եղած հավատքով աշխարհից Քրիստոսին է գալիս, ինչպիսի հանցագործ, մեղավոր կամ անաստված էլ նա լինի, Քրիստոսը նրան չի մեղադրում, ընդհակառակը՝ ներում է նրա անօրենություններն ու մեղքերը, լվանում է նրան Իր Արյունով և արդարության հանդերձ տալիս: Բայց մի ճշմարտություն մենք բաց ենք թողնում՝ մոռանալով Հիսուսի այս խոսքերը. «*Գնա և այսուհետև մեղք մի գործիր*»: Աստծու շնորհի միջոցով մենք ստանում ենք ներում, արդարացում, բայց շնորհը մեզ առիթ չի տալիս նորից մեղանչելու: Պողոս առաքյալը Տիտոսին գրում է. «*Որովհետև Աստծու փրկարար շնորհը բոլոր մարդկանց երևաց, որը մեզ խրատում է, որ մերժենք ամբարշտությունն ու աշխարհիկ ցանկությունները և խոհեմությամբ, արդարությամբ ու աստվածապաշտությամբ ապրենք այս աշխարհում՝ սպասելով այն երանելի հույսին և մեծ*

Աստծու ու մեր Փրկիչ Հիսուս Քրիստոսի փառքի հայտնությանը.....» (Տիտոս 2.11-14): Երբ մենք աշխարհում էինք, հոգևոր սնանկներ էինք՝ Աստծուց հեռացած էինք, փրկություն չունեինք, մեղքին և սատանային գերի էինք: Ահա այդ ժամանակ Հիսուսը մեզ հայտնվեց ու ասաց. «*Ես վճարել եմ քեզ համար՝ տալով Իմ կյանքը:*

Դու կարող ես ազատ ապրել, բայց այլևս մեղքի գերության մեջ մի ընկիր»:

Մի մարդ հետևյալն է պատմում հին ժամանակներից, երբ ստրկավաճառություն կար. շուկա գնալով և ստրուկներին նայելով՝ նա մոտենում է գեղեցիկ և ուժեղ մի պատանու, ցանկանալով նրան գնել՝ տիրոջը հարցնում է. «Որքա՞ն պիտի վճարեմ»: Պատահին ասում է. «Տեր, դու կարող ես չանհանգստանալ, ես ինչպես այս տիրոջը (նա մատնացույց է անում իրեն վաճառող տիրոջը) չեմ ծառայել, այնպես էլ քեզ չեմ ծառայի»: Ստրուկի խոսքերին նշանակություն չտալով՝ նա վճարում է գինը և նախկին տիրոջն ասում է. «Հանիր նրա ձեռքերից այդ շղթաները»: Այա ստրուկին ասում է. «Դու ազատ ես, դու այլևս ստրուկ չես, ինձ համար պետք չէ աշխատել: Հիմա դու ինքդ գնա և գտիր այն տիրոջը, ում կցանկանայիր ծառայել»: Այս տեսնելով՝ ստրուկն ասում է. «Տեր, ես ուրիշ տեղ չեմ գնա, ես քեզ կծառայեմ և հոժարակամ ու սիրով կծառայեմ, որովհետև դու ինձ ազատություն տվեցիր»:

Սիրելիներ, Աստված ոչ մեկին չի ստիպում, չի ստրկացնում, բայց եթե մենք սիրենք Աստծուն այնպես, ինչպես Նա մեզ սիրեց, մենք բոլոր մարդկանց նկատմամբ սեր կցուցաբերենք: Բրիստոսն ասում է. «Անիրավ մամոնայից ձեզ համար բարեկամներ արեք, որ երբ պակասություն ունենաք, հավիտենական բնակարանների մեջ ձեզ ընդունեն» (Դուկ. 16:9): Եվ այդ մեր բարեկամները մեր գործերն են. դրանք

հավատի, արդարության, իմաստության գործերն են: Եվ այդ բարի գործերը մեզ այնտեղ պիտի դիմավորեն: Հայտնության գրքում, յոթ եկեղեցիներից յուրաքանչյուրին դիմելով, Աստված ասում է. «Գիտեմ քո գործերը...»: Մեր գործերով Աստված տեսնում է, թե ինչպիսին է մեր հավատը, մեր սերը, մեր աստվածապաշտությունը: Բայց եթե մենք այդ գործերը չունենք, մենք աղքատ ենք, կույր ենք, մերկ ենք, բայց մտածում ենք, թե հարուստ ենք և ոչ մի բանի կարիք չունենք: Սա շատ վտանգավոր հոգևոր վիճակ է. մենք կարող ենք նորից մեղքի գերության մեջ ընկնել: Ես ուզում եմ, որ դուք չծուլանաք և պայքարեք այն հավատի համար, որ մեկընդմիշտ սրբերին ավանդվեց: Աստվածաշնչում շատ օրինակներ կան, թե ինչպես էին քրիստոնյաները ծառայում, աշխատում և իրենց Աստծու համար զոհաբերվում: Աշխարհը հոգնել է ստից, դաժանություններից: Հիսուսն ասում է՝ աղ եղեք, լույս եղեք: Դուք պետք է լինեք բարի ու սիրառատ, և այդ սերն ու բարությունը տեսնելով՝ շատերը կասեն. «Ես էլ եմ ուզում քո Աստծու մոտ գալ, ես էլ եմ ուզում քո Հիսուսի մոտ գալ, որ ինձ էլ դարձնի բարի ու արդար, ինչպիսին դու ես»: Այդպիսով դուք շատերին Աստծուն կդարձնենք: Թող Աստված ձեզ օրհնի և ուժ տա դրա համար: Ամեն:

**Գեորգի Բարի
Եպիսկոպոս, Ուկրաինա**

Թուշեթ, 2014թ., ԾԿԵ (57)

ՎԻՐԱՎՈՐԱՆՔԻՆ ԱՍԱ «Ո՛Չ»

Դուրս ներքեք հին խմորը, որ նոր զանգված լինեք, առանց թթխմորի: Զանգի Զրիստոսը՝ մեր Չարիկը, մեզ համար գոհվեց. ուրեմն եկեք տոնը կատարենք ոչ թե հին խմորով, ոչ էլ չարության և անզգամության խմորով, այլ՝ անկեղծության և ճշմարտության անխմոր հացով:

Ա Կորնթացիս 5.7-8

Սուրբ Գիրքը և՛ ինձ, և՛ ձեզ կոչ է անում ոչ միայն Չատիկի օրը, այլև ողջ կյանքն անցկացնել ոչ թե հին խմորով, և ոչ էլ չարության և անզգամության խմորով, այլ մաքրության և ճշմարտության անխմոր հացով: Մեր կյանքում որպես մեղքի թթխմոր կարող են հանդես գալ շատ մարդկային հատկանիշներ. օրինակ՝ նախանձը խմորիչ է, որը թթվեցնում է մարդկանց: Այլ մարդկանց մոտ այն կարող է դրսևորվել զայրույթով, գրգռվածությամբ, շատախոսությամբ: Մարդուն թթվեցնող բաղադրիչները շատ են ու տարբեր: Սուրբ Գիրքն այստեղ ասում է. *«ուրեմն եկեք տոնը կատարենք ոչ թե հին խմորով, ոչ էլ չարության և անզգամության խմորով, այլ՝ անկեղծության և ճշմարտության անխմոր հացով»:* Պարզվում է, կան արատներ ու թերություններ, որոնք Սուրբ Գիրքն անվանում է «թթխմոր»: Եթե այդ արատը քո մեջ է, ուրեմն այն քեզ հետ մի բան անում է:

Այս արատը կարելի է անվանել մեկ այլ բառով՝ վիրավորանք կամ տրտ-

մոյթյուն: Այսօրվա քարոզը ես կվերնագրեի այսպես. «Վիրավորանքին ասա ո՛չ»: Եվ մենք այսօր միասին պիտի դիտարկենք աստվածաշնչյան երկու հերոսի՝ Հին Կտակարանից և Նոր Կտակարանից: Կդիտարկենք, թե ինչքանով «անվնաս» արատ է վիրավորանքը, և թե Աստծուն հուսացած մարդու կյանքում այն որքան տհաճ և վնասակար բաղադրիչ է:

Ես ուզում եմ, որ այսօր մեզանից յուրաքանչյուրն իր սիրտը բացի Արարչի առջև և ասի. «Խոսի՛ր, Տեր իմ, քանզի լսում է քո զավակը»: Եկեք հիմա դիտարկենք Նոր Կտակարանի հերոսներից մեկին՝ Ստեփանոսին: «Եվ Ստեփանոսը, հավատով ու զորությանը լցված, մեծ հրաշքեր և նշաններ էր անում ժողովրդի մեջ» (Գործք առաքելոց 6.8): Սուրբ Գիրքը շատ սակավ տեղեկություն է հայտնում Ստեփանոսի մասին: Ստեփանոսն ամուսնացած էր, թե ոչ, ունե՞ր արդյոք զավակներ՝ դժվար է այս հարցերին պատասխանել, որովհետև Աստվածաշունչն այս մասին ոչինչ չի ասում:

Բայց և այնպես, մի բան մենք կարող ենք հաստատ ասել. Ստեփանոսն ուներ հարազատներ և ընկերներ:

Իսկ հիմա ուշադրություն դարձրեք. Աստված Ստեփանոսին այնքան մոտեցրեց Իրեն, որ «Ստեփանոսն էլ հավատքով և զորությունով լցված, մեծ-մեծ հրաշքեր ու նշաններ էր անում ժողովրդի մեջ»: Ստեփանոսի ծառայությունը ժողովրդին բերում էր ոչ միայն հոգևոր օրհնություն, որը նրանց խրատում էր, զորացնում, այլև նրա միջոցով «մեծ-մեծ հրաշքեր ու նշաններ» էին լինում ժողովրդի մեջ: Միգուցե մի կույրի աչքերն են բացվել, միգուցե մեկի թուլացած ոտքերն են ամրացել... Շատ բան կարելի է ենթադրել, սակայն կարևորն այն է, որ Ստեփանոսի ծառայությունն իզուր, աննպատակ չի եղել, այն մեծ օրհնություններ է բերել մարդկանց: Կարծում եմ, որ Ստեփանոսն ինչ-որ տեղ շատ փնտրված մարդ էր: Հնարավոր է, նրան գիշերվա կեսին արթնացրել են հիվանդին այցելելու համար, հնարավոր է՝ ինչ-որ խնդիրներ լուծելու համար... Աստվածաշունչը Ստեփանոսի ողջ ծառայությունը ներկայացնում է երկու կարճ նախադասությամբ. «մեծ-մեծ հրաշքեր ու նշաններ էր անում ժողովրդի մեջ»: Իսկ հիմա մտածեք այն մասին, որ ուրիշներին ծառայելուն տրամադրած ժամանակի չափով դուք ձեր հարազատներին զրկում եք ձեզ հետ լինելուց, իսկ ձեր ընտանիքին էլ՝ իրեն ծառայելու ժամանակից: Դուք այդ ամենը հեշտությամբ

կարող եք պատկերացնել ձեր մեջ գործող սպասավորների օրինակով և կնկատեք, որ, որպես կանոն, երբ մեկը ծառայում է ուրիշներին, միևնույն ժամանակ զրկում է իր հարազատներին: Եվ այսպես, Ստեփանոսը շատ օրհնյալ մարդ էր ուրիշների համար: Եկավ այն պահը, որ այդպիսի անձնագոհ ծառայության համար Ստեփանոսին ոչ թե պարգևատրեցին, այլ հրեաներն իրենց սրտերը խստացրին նրա նկատմամբ: Ստեփանոսին ձերբակալեցին և տարան ատյանի առջև: *Գործք 7.54-ում* կարդում ենք. «Եվ նրանք, այս ամենը լսելով, սրտներում զայրանում էին ու նրա վրա ատամ կրճտացնում»: Շատ լավ է ներկայացնում Գիրքն այն միջավայրը, ուր տարել էին նրան: Չեմ կարծում, թե սա այն հաճելի միջավայրն էր, ուր նա իրեն պետք է լավ զգար: Շարունակենք կարդալ հաջորդ նախադասությունը. «Իսկ նա լցված Սուրբ Հոգով, դեպի երկինք նայեց և Աստծո փառքը տեսավ, և Հիսուսին՝ Աստծո աջ կողմումը. Եվ ասեց. Ահա տեսնում եմ երկինքը բացված, և Մարդի Որդին կանգնած Աստծո աջ կողմումը»: Հետաքրքիր է, Աստվածաշունչն ասում է, որ Ստեփանոսը, լցված Սուրբ Հոգով...

Ես ուզում եմ մի փոքր դադար տալ և հարցնել. բարի եղեք հիշել, վերջին անգամ ե՞րբ եք եղել Սուրբ Հոգով լցված: Իսկ հիմա խնդրում եմ ներկայացրեք՝ ի՞նչ միջավայրում էր դա: Դա ի՞նչ վայր էր, որտեղ Աստված ձեզ այդպես առատորեն այցելեց: Ես չեմ

Թեմակ, 2014թ., № 6 (57)

կասկածում, որ ձեզմից շատերը կասեն. դա անցյալ շաբաթվա աղոթքածողովում էր, դա կիրակնօրյա հավաքույթի ժամանակ էր, դա կոնֆերանսի ժամանակ էր... Սակայն լսեք, Ստեփանոսը Սուրբ Հոգով լցված էր մի վայրում, որտեղ նրան շրջապատում էին սրտերը խստացրած և նրա վրա ատամները կրճտացնող մարդիկ, որոնք քարկոծեցին և սպանեցին նրան:

Երևի գաղտնիք չեմ հայտնի, եթե ասեն, որ մենք, երբեմն գտնվելով բա-

րեհաճ միջավայրում, չենք կարողանում լցվել Սուրբ Հոգով, իսկ Ստեփանոսը գտնվում էր, մեր մարդկային հասկացությամբ, ծայրահեղ բացասական միջավայրում: Դա Ստեփանոսին ոչ մի կերպ չխանգարեց նախ լինել Սուրբ Հոգով լեցված, երկրորդ՝ տեսնել երկինքը բացված, երրորդ՝ տեսնել Աստծու փառքը և չորրորդ՝ տեսնել Հիսուսին՝ Աստծու աջ կողմում կանգնած:

(շարունակելի)

Իգոր Ազանով, երեք, Բելառուս

Ծ Ն Ո Ղ - Ե Ր Ե Խ Ա Փ Ո Խ Հ Ա Ր Ա Բ Ե Ր Ո Ի Թ Յ Ա Ն Մ Ա Ս Ի Ն

Սկիզբը՝ նախորդ համարում

Այժմ երկրորդ հարցումը ինձ և ձեզ՝ անհրաժեշտ է արդյոք երեխայի հոգևոր կրթությունն ու դաստիարակությունը: Ինչպե՞ս ենք մենք մեր

երեխաներին հոգևոր դաստիարակում և կրթում: Եփես. 6.4-ում կարդում ենք. «Հայրեր, ձեր զավակներին բարկության մի՛ դրդեք, այլ նրանց մեծացրեք Տիրոջ խրատով և ուսմունքով»: Սա վերաբերում է թե՛ հայրերին և թե՛ մայրերին: Վարժեցրե՛ք նրանց, խրատե՛ք, ցոյց տվե՛ք նրանց, օրինակ եղե՛ք նրանց համար, թող նրանք տեսնեն ձեզ և ձեր վարքը: Ի՞նչ օգուտ, եթե մենք միայն պահանջում ենք, բայց օրինակ չենք լինում մեր երեխաներին, խիստ պատժում ենք, բայց խրատական ոչինչ չենք ասում: Իհարկե, մենք չենք ասում, որ ընդհանրապես ոչինչ չենք անում մեր երեխաների

համար, բայց վատը ավելի շատ է, քան մեր խրատները:

Ես մի դեպք եմ հիշում իմ կյանքից: Մի օր անկարգություն էի արել, և մայրս ասաց, որ երբ հայրս գա, նրան ամեն ինչ պատմելու է: Խնդրեցի, որ ոչինչ չասի, սակայն նա ասաց, որ անպայման պետք է ասի: Հայրս սովորություն ուներ, որ երբ տուն էր գալիս, եթե մի հարց էր լինում, նստում էր, այդ հարցի շուրջ զրուցում էինք, նա խրատում էր, հանդիմանում էր, և վերջում էլ աղոթում էինք: Աղոթքի մեջ էլ բոլոր երեխաների համար ամուսնու անուն խնդրում էր Աստծուն: Այդ օրը, երբ հայրս եկավ, ես փախա և թաքնվեցի տան ետևում: Հայրս հարցնում է՝ որտե՞ղ է Ռադիկը, իսկ Ռադիկը չկա, փախել է: Մայրս նրան պատմում է, որ Ռադիկը չարություն է արել ու տնից փախել է: Հայրս նրան լսելուց հետո հավաքում է բոլոր երեխաներին, նրանց հետ զրուցում է և վերջում էլ հրավիրում աղոթքի: Ես այդ ժամանակ թաքուն մտնեցել էի տան դռանը և դռան ետևից ականջ էի դնում հորս աղոթքին: Ես իմ մեջ մտածում էի, որ եթե հայրս աղոթքի ժամանակ իմ անունն էլ տա, նշանակում է ինձ ոչինչ չեն ասելու, իսկ եթե իմ անունը չտա, նշանակում է, որ ինձ պատժելու է: Եվ աղոթքի ժամանակ հայրս իմ անունն էլ տվեց. «Հիսուս, իմ Ռադիկը որտե՞ղ է, խնդրում եմ, նրան էլ ողորմիր»: Հենց այդ պահին իմ սիրտը փլվեց: Հենց դռան ետևում ծնկի եկա, ողբացի, լաց եղա և ներում խնդրեցի Տիրոջից: Երբ

աղոթքը վերջացավ, ես, արտասուքն աչքերիս, գլուխս կախած գնացի ու կանգնեցի հորս առջև: Նա ինձ առավ թևի տակ և ասաց. «Տղա՛ս, էլ չանես»: Հորս վարմունքն ինձ փոխեց, հորս աղոթքն իմ սիրտը փշրեց, բայց հնարավոր է, որ հորս ձեռքերի հարվածներն ինձ ավելի դաժանացնեին, կամ նրա խիստ պատիժն ինձ ավելի ցավեցներ, ավելի դառնացներ:

Ինչպե՞ս և ո՞ւմ օրինակով եմ վարվում իմ երեխայի հետ: Շատ երեխաներ կան, որոնք ասում են. «Եթե իմ հոր նման պետք է լինեմ, չեմ ուզում հավատացյալ լինել»: Նման դեպքում մենք դառնում ենք մեր երեխայի գայթակղության ու Հիսուսից հեռանալու պատճառը: Ո՞վ ես դու, ծնո՞ղ, քո երեխայի համար: Դու ինչպիսի՞ դայակ ես: Ես չեմ ասում, որ չպիտի լինեն վրիպումներ. դժվարություններ կլինեն, բայց դու քո երեխայի համար պետք է լավ օրինակ լինես: Երեխան պետք է քո մեջ տեսնի Հիսուսին: Ծնողներ, ես ցանկանում եմ ինձ և ձեզ հարց տալ. քանի՞ անգամ է երեխան քո աչքերում արտասուք տեսել իր համար: Եվ նրա սիրտը ինչպիսի՞ն պետք է լինի, որ այդ ամենից հետո Աստծու Հոգին չփշրի այն: Այո՛, մենք պետք է կարողանանք նրանց ճիշտ խրատել, պետք է կարողանանք Աստծու Խոսքը ճիշտ փոխանցել, նրանց հետ լավ վարվել: «Հայրեր, ձեր որդիները մի բարկացնեք, հապա զանոնք մեծցուցեք Տիրոջը վարժությունովն ու խրատովը»:

Ես հիշում եմ, որ երբ դեռ երեխա

Թանկա, 2014թ., № 6 (57)

էի, դուրս էինք գալիս դեպի անտառներ, սարեր, այնտեղ հավաքւոյթներ էինք անում հալածանքի պատճառով: Պահեր եղան, որ նույնիսկ գերեզմանոցներում չէինք կարողանում հավաքվել: Այդ ժամանակ մի լեռ կար, որի մեջ մի խոռոչ կար: Եզդիները ամռան շոգերին իրենց ոչխարներին մտցնում էին այդ անցքի մեջ, որպեսզի հովին նորից դուրս հանեին: Երբ նրանք իրենց հոտերը երեկոյան դուրս էին հանում արոտի, մենք մտնում էինք այդ անցքի մեջ և հավաքույթ էինք անում: Այսինքն՝ ոչխարներին դուրս բերելուց հետո Հիսուսի գառներն էին մտնում այնտեղ: Ես այդ ժամանակ փոքրիկ տղա էի, և ինձ հետ շատ երեխաներ կային: Մենք էլ էինք մտնում այնտեղ: Եվ շատ հետաքրքիր ձևով Աստված ինձ շատ բաներ էր սովորեցնում եղբայրների շուրթերով: Երբ մի եղբայր կարդաց Հիսուսի աղոթքը Գեթսեմանիում, ներսս փլվեց: Մենք մեզ հետ տարբեր գործվածքներ էինք տարել, որպեսզի աղոթելու ժամանակ գցեինք մեր ծնկների տակ: Եվ երբ որ աղոթում էինք, ես կամաց հանեցի ծնկներիս տակի շորը և ասացի. «Ծունկեր, դուք էլ ցավացեք, չէ՞ որ Հիսուսը ինձ համար ցավացել է: Դուք էլ սովորեք ցավալ»:

Ես սովորում էի իմ ավագ եղբայրներից: Վարժվել է պետք և՛ ծնկելու, և՛ աչքերը փակելու, և՛ մեր շուրթերով անընդհատ Հիսուսի անունը կանչելու համար: Եվ դո՛ւ, հայր, մայր, այդ

ամենը պետք է տաս, փոխանցես քո երեխային, պետք է օգնես նրան: Մենք պետք է կարողանանք երեխայի հետ երեխայի լեզվով խոսել: Երեխան չգիտի, թե ինչ բան է «Սնկկերսը», «Մարսը», նա միայն մի բան գիտի՝ հայրիկ, ինձ «կակա» տուր: Նրա համար «Մարսն» էլ է կոնֆետ, «Սնկկերսն» էլ, նա ունի իր լեզուն՝ «կակա»: Երեխան ունի իր լեզուն, և մենք պետք է կարողանանք երեխայի լեզվով խոսել, նրա հոգեբանությամբ վարվել, իր չափով տալ իրեն, և իր չափով էլ պահանջել իրենից: Բայց մենք մեր չափով ենք պահանջում, մեր լեզվով ենք խոսում և մեր հոգեբանությամբ ենք վարվում նրա հետ: Նման դեպքերում երեխան դառնանում է, հիասթափվում և կոտրվում:

Քույրե՛ր, եղբայրնե՛ր, ես ուզում եմ մի դեպք պատմել: Ես սովորություն ունեմ, որ երբ մտնում եմ մեր կամ մեկ այլ տուն, բարևում եմ ընտանիքի անդամներին, տան երեխաներին կանչում և համբուրում եմ: Մի օր էլ մի ծանոթ տուն մտա, բարևեցի բոլորին, երեխաներին համբուրեցի: Այնտեղ մի տղա կար՝ մոտ 15-16 տարեկան: Նրան էլ մոտեցա, համբուրեցի և ասացի. «Բալես, ո՞նց ես»: Այդ տղան արտասվեց: Ես հարցրի, թե ի՞նչ է պատահել, ինչո՞ւ լաց եղավ: Եվ գիտե՞ք, թե նա ինձ ինչ պատասխանեց՝ ասաց. «Ռադիկ եղբայր, ինչո՞ւ իմ հայրը քեզ նման չի»: Երեխան զգում է այդ ջերմության կարիքը: Մեզ հաճախ

թվում է, թե մենք պետք է մեր ուզածն ասենք, իսկ երեխան պետք է մեզնից դողա, վախենա, մտնի մի անկյուն, որովհետև հայրիկը տուն է եկել ու վերջ: Բայց կարգն այդպես չէ, սիրելիներս: Եթե երեխան փախչում է իր հայրիկից կամ մայրիկից, դա նշանակում է, որ վերջինս լավ ծնող չէ: Եթե երեխան ծածկվում է քեզնից, ուրեմն դու սխալ ես, ծնո՛ղ, դու ճիշտ չես վերաբերվում նրա հետ: Նա կզնա և ուրիշ տեղերում՝ եկեղեցուց դուրս կտվորի, ուրիշի հետ կմտերմանա, և թե այդ ուրիշը ի՞նչ կտա քո երեխային, ի՞նչ կցանկի նրա սրտի մեջ՝ դա էլ միայն Աստված գիտե: Մի՛ եղիր դառը, որպեսզի երեխան չփախչի քեզնից, չէ՞ որ պատժին էլ չափ կա: Եթե մի պատիժ պետք է երեխային քեզնից հեռացնի, ուրեմն դա ճիշտ պատիժ չէ: Մենք շատ հաճախ ծեծում ենք երեխային, իսկ դուք գիտե՞ք, թե մինչև ծեծին հասնելը խրատի ինչքան ճանապարհ կա: Մենք սկսում ենք վերջից առաջ գալ՝ նախ ծեծում ենք: Բայց չէ՞ որ դա ճիշտ չէ:

Այդ տղան, որի մասին պատմում էի, մի փոքր էլ մեծացավ, և եթե չեմ սխալվում, 17 տարեկանում ընկավ բանտ: Մինչ այդ նա արդեն դրսում էր ապրում, ընկել էր անլուրջ երեխաների շրջապատ և մի օր էլ դատվեց: Եվ մենք տեսանք, թե ինչպիսի դառը հետևանքներ է ունենում երեխայի օտարանալն իր ընտանիքից: Մենք երբեք չպետք է ուրախանանք, եթե

երեխան մեզ հետ շփում չունի, սուսուփուս է, հարցեր չունի: Սա շատ վատ բանի մասին է խոսում: Մենք ինքներս ունենք բազում հարցեր, որոնց պատասխանները ցանկանում ենք ստանալ: Չէ՞ որ նա էլ ունի: Ո՞վ պետք է նրա հարցերը լսի և ո՞վ պետք է այդ հարցերին պատասխան տա:

Երբ այդ տղան բանտ ընկավ, նրա ծնողները ողբում, լաց էին լինում, եկեղեցին էլ աղոթում էր, քանի որ նա հավատքի ընտանիքում մեծացած երեխա էր: Անցավ ժամանակ: Մի օր ես տանն էի, տիկնոջս հետ պատրաստվում էինք դուրս գալ, սակայն ինչ-ինչ պատճառներով մեր դուրս գալն անընդհատ ձգձգվում էր: Եվ հանկարծ մեր դարպասը բացվեց, ու ներս մտավ այդ տղան: Նա շփոթված էր և ցանկանում էր ետ դառնալ: Ես ասացի. «Բալես, ո՞ր ես գնում, ներս արի, ճիշտ ես եկել»: Նա դողալով եկավ ինձ մոտ, ես հարցրի, թե ինչ է եղել, ինչու է նա շփոթված: Ես նրան տուն տարա: Նա մոտ երկու ժամ նստած դողում էր և պատմեց, որ երրորդ օրն է ինչ տանը չի գիշերում, ընկել է մեծ պարտքերի մեջ, տնից փախել է: Պարտքատերերը զանգում են տուն, ծնողներին են անհանգստացնում:

Մենք երկար խոսեցինք, նա խոստովանություն արեց, լացեց, ողբաց, գղջաց և հարցնում էր, թե ինչ անի:

(շարունակելի)
Ռադիկ Մխիթարյան

Թիֆլիս, 2014թ., ԾՄԵ (57)

ԳՈՐԻՍԻ ԱՔՍՈՐՅԱԼՆԵՐԸ

ՍՏԵՓԱՆ ԿՈՌՆԵՅԻ ՆԵՁԴՈԼԻԻ ԿՅԱՆՔԻՑ.

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ՉԶԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀԻՆ

Սկիզբը՝ նախորդ համարում

Ելիզավետապոլյան բանտում մենք մնացինք վեց շաբաթ: Մեզ առաջարկեցին մեր միջոցներով մեկնել մինչև Գորիս: «Եթե հնարավորություն ունեք, մեկնեք», - ասում էր բանտի վերակացուն: Սակայն միջոցներ չկային ոչ միայն մեկնելու, այլև նույնիսկ տարրական կարիքները հոգալու համար: Չկային Ալեքսեյն ու Շերբինսկին (նրանց թողեցինք Ելիզավետապոլում): Նրանց շղթաներն արձակեցին, իսկ մենք մնացինք շղթաված:

Մի օրում մեզ բանտից դուրս քշեցին էտապով: Մենք բոլորս հավաքվեցինք միասին: Այստեղ էր և իմ ընկեր Իգնատը: Ես կարծում էի, թե նրա հետ գործերը վերջացած էին և նա պիտի վերադառնար հայրենիք, բայց այդպես չէր: Նա դիմել էր վերադարձի համար, սակայն այդպիսի հարցերի պատասխանը շուտ չէր տրվում: Նա պետք է մեզ հետ շարունակեր ճանապարհը:

Ելիզավետապոլից մինչև Եվլախ մեզ ճանապարհեցին զնացքով: Մինչև կայարան հասնելը քայլում էինք շղթաված: Կայարանում կար մի փոքր բանտախուց, որում մեզ պահեցին երկու օր: Գնացքում մեր շղթաներն արձակեցին: Վերադասն իմացավ, որ

մենք դատապարտված ենք ավետարանական հավատքի համար: Համոզված լինելով, որ մեզնից ոչ մեկը անօրինություն չի անի, հանցեցին մեր ձեռքերի շղթաները: Մենք թեթևացած շունչ քաշեցինք: Մեզնից առաջ իշխանությունները հանդիպել էին հավատացյալների, որոնց Ռուսաստանի կենտրոնից տարել էին դեպի ծայրամասեր: Նրանք համոզվել էին, որ հավատացյալներն ազնիվ մարդիկ են ու գուր տեղն են չարչարվում՝ իրենց կրոնական համոզմունքների համար: Մեզնից առաջ այդ ճանապարհով շատ հավատացյալներ էին անցել: Այժմ և՛ վերադասը, և՛ բնակիչները անհանգստանում էին հավատացյալների խաղաղ կյանքի համար:

Եվլախից մենք ճանապարհվեցինք ոտքով: Մենք շատվոր էինք: Տարբեր կարգի հանցագործներ, խաղաղասեր և կատաղի հսկիչներ ընկերանում էին, նույնիսկ հարբում էին միասին: Այստեղ մի հայ կալանավոր փախավ: Շրջապատեցին և բռնեցին: Վերադասը պատժեց զինվորականին՝ բանտարկյալների հանդեպ ուշադիր չլինելու համար: Հետո հսկողությունն ավելի խստացավ: Մենք հազիվ հասանք մինչև Տերտեր կայարանը: Իմ ընկեր Իգնատը հիվանդացավ: Նրա մարմինն ուռեց: Մոտակայքում ոչ մի

բժշկական օգնություն չկար: Մեզ հետ մի բժիշկ կար, անունը Դամեր էր: Ես նրա խորհրդով գնում էի բնակիչներից կաթ գնում, եռացնում և կարագի հետ խմեցնում հիվանդին: Մենք շարունակում էինք ճանապարհը, նա էլ մեզ հետ: Հասանք Շուշի: Այստեղ գիշերեցինք մի փոքր բանտում: Շուտվանից չէինք լողացել, փոխել սպիտակեղեններս... Ոջիլներ հայտնվեցին, որոնք լրացնում էին մեր տանջանքը:

Էտապի ղեկավարությունը մեզ ասաց, որ հիվանդի հետ շարժվելը շատ դժվար է: Եթե մենք նրանից չենք հրաժարվում, ապա պետք է մնանք Շուշիում և սպասենք մինչև հիվանդն առողջանա: Մնալ՝ նշանակում էր ամբողջ ժամանակ լինել բանտում, ինչն արդեն ուժից վեր էր: Շուշիում հայ եղբայրներ էին ապրում: Նրանք մեզ տեղավորեցին տներում: Հետո մենք համաձայնեցինք Գորիս հասնել մեր միջոցներով՝ մեզ հետ վերցնելով հիվանդ Իզնատին:

Հին Շուշիի ավերակներում ապրում էին աքսորյալ հավատացյալները և հավատացյալ հայերը: Շուշիում շատ հավատացյալներ կային Դոնի կազակներից, որոնց կրոնական համոզմունքների համար գրկել էին բոլոր իրավունքներից և աքսորել:

Իզնատն սկսեց հասկանալ իր մեղքը և զղջաց. «Մեղանչեցի Զո առաջ՝ հրապուրվելով հայրենիք վերադառնալու մտքով, փոխվեցի ուղղափառության և դրա համար պատժում ես ինձ...»:

Շուշի: Հորիզոնի վրա երևում է բանտը, որտեղ փակված են հաջորդ

Էտապով Գորիս տեղավորվող հավատացյալները:

Նա հայ եղբայրներին և աքսորյալներին խնդրեց աղոթել իր համար: Բոլոր հավատացյալները հավաքվեցին նրա շուրջն ու աղոթեցին, որպեսզի Աստված ների նրան ու բժշկի: Նրա գլուխն այնպես էր ուռած, որ գլխարկ չէր կարողանում հագնել:

Հանգիստ չէինք քնել, հաջորդ օրը ֆուրգոն գտանք, հավաքեցինք մեզ մոտ եղած մանր դրամները, որոնք ճանապարհին ստացել էինք տարբեր եղբայրներից, վճարեցինք կառավարին, որպեսզի մեզ Գորիս հասցնի: Ֆուրգոնը չորս ձի էին քաշում: Դճանապարհին ոմանք ոտքով էին գնում, ոմանք ֆուրգոնով: Հիվանդն էլ էր մեզ հետ ֆուրգոնում:

Ձմաքուք սկսվեց: Դա 1892թ. հունվարի 22-ն էր: Մենք դժվարությամբ էինք շարժվում: Դճանապարհը պատված էր թաց ձյունով: Ձյունը թաց հողը ցելս էր դարձրել: Ֆուրգոնի անիվները խրվում էին ցելսի մեջ: Այստեղ երբեք սահնակով չէին ճամփորդում: Այսպիսի եղանակին տեղաբնակներն ուղղակի դուրս չէին գալիս, իսկ ովքեր ճանապարհին էին, դա նրանց համար ուղղակի տանջանք էր: Չիերն ուժապառ կանգ առան: Կառավարն առաջարկեց թողնել կառքն ու երկու ամենահոգնած ձիերին, իսկ մյուս երկուսին վերցնել մեզ հետ: Մեկին կբարձենք բեռները, իսկ մյուսին կնստի հիվանդ եղբայրը: Լեռնային տեղանք... մեկ բարձրանում է, մեկ իջնում ...

Շարունակելի

Թուշեթ, 2014թ., № 6 (57)

ԿԻԵՎՈՒՄ ՆՐԱՆ ԱԾԽԱՏԱՆՔ ՏՎԵՑ ԱՍՏՎԱԾ ԻՆՔԸ

Ի վան Լևչուկը 1946թ., Սուրբ Հոգու հայտնությամբ, ժամանեց Կիև: Սակայն նրան չհաջողվեց ոչ գրանցում ստանալ, ոչ էլ աշխատանք գտնել, և նա ստիպված էր վերադառնալ Կորոստեն: Սակայն Սուրբ Հոգին նորից նրան պատվիրեց մեկնել Կիև: Ի վան Ամատուլիչն Ուկրաինայի մայրաքաղաք եկավ երկրորդ անգամ: Յավոք սրտի, նրան նորից չհաջողվեց աշխատանք գտնել և բնակության իրավունք ստանալ, իսկ առանց գրանցման ապրելու համար այն ժամանակ կարող էին բանտ մատեցնել: Նա նորից վերադարձավ Կորոստեն, որտեղ վստահելի ընկերներ, եղբայրներ ու քույրեր ուներ, որոնք նրան միշտ աջակցում էին:

Երրորդ անգամ Սուրբ Հոգին Լևչուկին ասաց.

- Որդի՛ս, եթե չտեղափոխվես Կիև, կպատժեմ:

Այդ ժամանակ Ի վան Ամատուլիչն ասաց.

- Գնում եմ Կիև: Կապրեմ ետնամուտքերում, սակայն Կիևից ինքնակամ երբեք չեմ հեռանա:

Լևչուկի այրին հիշում է.

- Նա ինքն է ինձ պատմել, որ իրեն աշխատանք Տերն է տվել: Կորոստենից վերջնական հեռանալուց առաջ նա երազ է տեսնում. Կիևի կենտրոնում հսկայական կանաչ արոտավայր է, որտեղ արածում են գառնուկներ ու այծեր: Աստված Ի վանին տալիս է գավազան և ասում.

- Գառնուկներին կաճեցնես, իսկ այծերի պոզերը այս գավազանով կկոտրես:

Կիևում, Լենինի փողոցի վրա, նա անմիջապես գտավ աղոթատուն, որտեղ մկրտականներն ու Ավետարանի հավատքի քրիստոնյաներն անցկացնում էին իրենց համատեղ հավաքույթները: Տխուր տեսարան բացվեց նրա առաջ. քարոզիչները մեկը մյուսի ետևից բարձրանում էին ամբիոնի մոտ՝ աշխատելով գրավել հավաքվածների ուշադրությունը, համարյա բոլորը ձևացնում էին, թե ուշադիր լսում են, իսկ իրականում կամ ձանձրության հորանջում էին, կամ ննջում:

Նա կամացուկ մոտեցավ հավաքույթի ղեկավարին և խոսք խնդրեց: Նրան հարցրին.

- Ինչի՞ մասին եք պատրաստվում խոսել:

- Այն մասին, որ ժամանակները լրացել են, և Աստծու Թագավորությունը մոտեցել է:

Երբ Ի վան Ամատուլիչն սկսեց քարոզել, հավաքվածներն ուշադրություն դարձրին, թե նա ինչպես է մատուցում Աստծու Խոսքը, և վայրկենապես սթափվեցին իրենց պատած թմբիրից: Երբ նա սկսեց Աստվածաշնչից մեջբերումներ անել այն մասին, թե Սուրբ Գիրքն ինչ է ասում Սուրբ Հոգու վերաբերյալ, հավաքույթի ղեկավարներն սկսեցին քաշքշել նրա պիջակի փեշերից, իբր՝ հատկացված ժամանակն ավարտվել է:

Այնուամենայնիվ, Իվան Անատոլիչը խոսքը հասցրեց աղոթքին և ինքն էլ այնպես աղոթեց, որ շատերի սրտերը բորբոքեց. Աստծուն էր փառաբանում, խնդրում էր օրհնություն, միաբանություն, բոլորի համար քրիստոնեական սեր, և որ մոլորվածներին ճշմարիտ ճանապարհը ցույց տա:

Նրա քարոզը բոլորին դուր եկավ, սակայն ղեկավարությունն այլևս թույլ չէր տալիս քարոզել, չնայած այն բանին, որ նա ամեն հավաքույթի ժամանակ խնդրում էր իրեն խոսք տալ: Հավատացյալներն ըմբոստացան այդպիսի անարդարության դեմ, չէ՞ որ նրանք ցանկանում էին անընդհատ լսել Սուրբ Հոգով լցված երիտասարդ քարոզիչին: Այնժամ, եպիսկոպոս Լևոնիկի ապագա կնոջ՝ Վերա Իվանովնայի մայրը՝ Մարիա Մասկայան, նոր քարոզիչին հրավիրեց իր տուն, որտեղ հավաքվում էր հավատացյալների մի փոքր խումբ:

Մարիա Մասկայան շատ հոգևոր գրականություն ուներ, որն օգնում էր հասկանալ Աստծու խոսքը:

Երեկոյան հավաքույթները, Իվան Անատոլիչի առաջարկությամբ, սկսվում և ավարտվում էին աղոթքով, ուղեկցվում հոգևոր երգեցողությամբ: Առաջին հրավերքին հետևեց երկրորդը, երրորդը, չորրորդը: Լևոնիկ եղբայրը գլխավորեց այս խմբակը, որի բոլոր անդամներն սկսեցին փափագել մկրտվելու Սուրբ Հոգով: Շուտով, Իվան Անատոլիչի աղոթքով, նրանք Սուրբ Հոգով մկրտվեցին և հասկացան, թե ինչքան կարևոր է Սուրբ Հոգով մկրտված լինելը: Նրանց վկայությամբ հարևաններից տասներկու

ընտանիք հավատքի եկան:

Երբ ղեկավար եղբայրներն իմացան այս մասին, խիստ վրդովվեցին.

- Ի՞նչ, այս կաթնակե՞րը մեզ պիտի սովորեցնի: Մենք այսքան ժամանակ հոգևոր աշխատանք ենք տանում, հսկայական փորձ ունենք...

Սկսեցին Լևոնիկին սպառնալ, որպեսզի հեռանա Կիևից: Շատ դժվար էր ապրում Իվան Անատոլիչը՝ առանց բնակատեղի, աշխատանքի և գումարի: Նա վերադարձավ Կորոստեն: Գնում էր վագոնների արանքում, որովհետև տոմսի գումար չուներ: Մրսեց, վզին չիքաններ դուրս տվեցին: Հետո ինքն իր վրա ծիծաղում էր. «Փախչում էի Հովնանի մամն...»: Սուրբ Հոգու միջոցով Աստված նորից հաստատեց, որ չնայած դժվարություններին, նա պետք է գործի Կիևում. «Եթե չգնաս, կպատժեմ»:

Ի հաստատումն այդ խոսքերի, նրա ողջ մարմինը ծածկվեց խոցերով, որպեսզի նա հասկանա, որ չի կարելի գնալ Աստծու կամքին դեմ: Կիև ետդարձի ճանապարհին ինքն էլ չնկատեց, թե ինչպես խոցերը վերացան: Իվանն այդ նկատեց միայն երեկոյան:

Սուրբ Հոգով մկրտված եղբայրները ղեկտեմբեր ամսին նրան խնդրեցին նորադարձներին ջրով մկրտել: Եղբայրներին հանդիպելով՝ ասաց.

- Ես վիզս շարժել չեմ կարողանում, բայց եթե պնդում եք, սառցի մեջ անցք բացեք:

Հետո հիշում էր.

- Թե ինչպես ջուրը մտա՝ չեմ հիշում, բայց երբ վերջին մկրտվողից հետո դուրս եկա, ոչ վզկապս, ոչ էլ չիքանները չհայտնաբերեցի:

Թուշեթ, 2014թ., ԾՄԵ (57)

* * *

Մի անգամ, երբ աշխատանքային օրվա ավարտից հետո հոգնած Իվան Անատոլիչի Լևչուկը պատրաստվում էր կնոջ ու զավակների հետ ընթրել, ձայն լսեց. «Անմիջապես գնա Պատոնի կամուրջ, այնտեղ կտեսնես մի կնոջ, որին պետք է փրկել»:

Ոչ մի բուպե չկորցնելով՝ Լևչուկը կանգնեցրեց առաջին իսկ պատահած տաքսին և սլացավ դեպի նշված կամուրջը: Տեսնելով վերացած հայացքով կնոջը՝ վարորդին խնդրեց ավտոմեքենան կանգնեցնել նրա կողքին:

- Լավ է, որ ես ժամանակին հասա,- անձանոթ կնոջը բարևի փոխարեն ասաց Իվան Անատոլիչը,- դուք պետք էք Աստծուն, Նա ձեզ սիրում է և ինձ ուղարկել է, որ ես ձեզ այդ մասին պատմեմ: Բայց այստեղ՝ սուրացող մեքենաների և աղմուկի մեջ, զրույցի համար այնքան էլ հարմար տեղ չէ: Դրա համար էլ, խնդրում եմ, նստեք տաքսի, գնանք կնոջս մոտ, նա ճիշտ այս պահին ընթրիքի սեղան է պատրաստում:

Անձանոթ կինը շփոթված ենթարկվեց: Հոգատար ու կարեկից մարդկանց շրջապատում նրա սիրտը փշրվեց, նա սկսեց դառնորեն լացել և պատմել իրեն պատահած դժբախտության մասին: Պարզվում է, ինչ-որ մի ստահակ, որը ներկայացել է որպես սպա, խելքահան է արել աղջկան՝ խոստանալով ամուսնանալ և նրան իր հետ Մոսկվա տանել, որտեղ իբր թե տուն, ամառանոց և մեքենա ունի: Համոզում է նրան վաճառել Կիևի տունը, իսկ հետո կողոպտում է ու անհետանում: Ջրկվելով

ամեն ինչից՝ նա որոշում է ինքնասպան լինել՝ կամրջից Դենայր գետը նետվելով:

- Ինձ ոչ ոք չէր հասցնի փրկել, որովհետև ես լողալ չգիտեմ: Կյանքից հեռանալուց առաջ որոշեցի երեք անգամ աղոթել Աստծուն: Ես հասցրի երկու անգամ աղոթել...

- Իսկ երրորդ անգամ կաղոթենք միասին,- առաջարկեց Իվան Անատոլիչը՝ ծնկելով,- որպեսզի Աստված ների ձեզ և օգնի նոր կյանք սկսել: Հնարավոր է, որ այս պարագայում ձեզ ավելի հեշտ կլինի քրիստոնյա դառնալ: Ձղջացեք ձեր կատարած մեղքերի համար: Մի՛ ափսոսեք կորցրած ունեցվածքը: Լավ է ապրել աղքատության մեջ, բայց Աստծու հետ, քան՝ հարուստ, բայց առանց Նրա: Եվ նույնիսկ լավ է Աստծու հետ մեռնել, քան առանց Նրա ապրել շքեղության մեջ: Քանի որ Աստված լսեց ձեր աղոթքը կամուրջի վրա, ուրեմն սիրում է ձեզ և ցանկանում, որ դուք Իր զավակը դառնաք: Իսկ Իր զավակների համար մեր Արարիչը ցանկացած մարմնավոր ծնողից լավ է հոգ տանում: Եվ մենք՝ հավատացյալներս, ձեզ երբեք չենք թողնի փորձանքի ու միայնության մեջ:

Հետագայում ինքնասպանությունից փրկված կինը դարձավ ջանասեր քրիստոնյա: Աստված կարգավորեց նրա կյանքի ընթացքը: Նա ամուսնացավ, զավակներ ունեցավ և ամուսնու հետ ամուր ընտանիք կազմեց: Նրանք միշտ իրենց տուն էին հրավիրում Իվան Անատոլիչին և Վերա Իվանովնային:

"Крещение огнем" գրքից

ԼՈՒՐՁ ՉՐՈՒՅՑԻ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Սամուելը դեռ պատանի էր, երբ Աստված սկսեց խոսել նրա հետ: Սկզբում նա չէր հասկանում, թե ով է իրեն դիմողը, մտածում էր, թե դա Հեղին է: Բայց շուտով ծեր քահանան հասկացավ, որ Սամուելին կանչողն Աստված է:

Երբեմն մեզ հետ էլ է այդպես պատահում. Տերը խոսում է մեզ հետ, բայց մենք չենք հասկանում: Խրատելով պատանուն՝ քահանան նրան շատ իմաստուն խորհուրդ տվեց. «*Գնա պառկի՛ր, և եթե մեկ էլ քեզ կանչի, ասա. Խոսի՛ր, Տեր, որովհետև Բո ծառան լսում է*» (ԱԹազավորաց 3.9):

Ես հավատում եմ, այս խորհրդի մեջ մեծ ճշմարտություն է թաքնված:

Դուք գիտե՞ք, թե ինչ տարբերություն կա ազատի և ծառայի լսելու միջև: Եթե առաջինն իրեն թույլ կտա լինել «ազատ ունկնդրի» կարգավիճակում՝ իրեն իրավունք վերապահելով ասվածը վերլուծելու, գնահատելու, և հնարավոր է, որ լսելուց հետո էլ մնա իր կարծիքին, ապա երկրորդ ունկնդրի մոտեցումը բոլորովին այլ է՝ նա գիտի, որ ասվածն անմիջապես

նույնությամբ պետք է կատարել:

Գործնական ճշմարտությունը մեզ համար հետևյալն է. ունկնդրի դիրքորոշումն է ցույց տալիս, թե ինչպիսին պետք է լինի խոսակցությունը: Այս բանը մեր և Աստծու միջև հարաբերություններում սկզբունքային կարևորություն ունի:

Մենք պետք է հասկանանք՝ լուրջ խոսակցության համար պայմաններ կան: «Ազատ ունկնդրի» հետ Աստված երբեք ինչ-որ լուրջ բանի մասին չի խոսի: Եթե դու Նրան լսում ես «ազատի» դիրքից, դժվար թե խոսակցությունը լինի ինչ-որ լուրջ բանի մասին:

Մեր հոգեբանությունը պետք է լինի Աստծու ծառայի, որ պատրաստ է լսել Իր Տիրոջ Խոսքն առանց քննարկելու: «Խոսի՛ր, Տեր, որովհետև Բո ծառան

լսում է».

թող այսպիսին լինի ոչ միայն մեր աղոթքը, այլ նաև մեր սրտի անկեղծ փափագը:

Ծառայի հետ Աստված այլ կերպ է խոսում, որովհետև ծառան գիտի, որ ասվածը պետք է անմիջապես և անխոս կատարվի:

Պավել Ֆեդարով

Թուրքիա, 2014թ., ՎՆՏ (57)

ՀԱՐՑ ՈՒ ՊԱՏԱՍԽԱՆ

Հարց.

Ո՞ր լեռան վրա Սողոմոնը կառուցեց Տիրոջ տաճարը:

Պատասխան.

«Սողոմոնն սկսեց Տիրոջ Տունը կառուցել Երուսաղեմում՝ Մորիա լեռան վրա, որտեղ Տերը երևացել էր նրա հորը՝ Դավթին, այն տեղը, որ Դավիթը պատ-րաստել էր Յեբուսացի Ոռնայի կալում» (Բ Մնաց. 3.1):

Այնտեղ, որտեղ Աբրահամը պատրաստ էր զոհաբերելու իր որդուն՝ Իսահակին: «Եվ նա ասաց. «Վերցրո՛ւ քո սիրելի միամորիկ որդուն՝ Իսահակին և Սիրիայի երկիր գնա և այնտեղ նրան ողջակիզի՛ր այն լեռներից մեկի վրա, որ Ես քեզ կասեմ...»: (Ծննդ. 22.1-18):

Հարց.

Հնարավո՞ր է արդյոք մտքով մեղք գործել:

Պատասխան.

Մարդու մտքով շատ բաներ կարող են անցնել: Մարմինը մշտապես մարդուն մտքեր է տալիս: Մարդը կարող է՝

ա. Ընդունել այդ մտքերը և կատարել:

բ. Մերժել այդ մտքերը և չկատարել:

«Սակայն յուրաքանչյուրը փորձվում է իր ցանկություններից հրապուրվելով ու խաբվելով» (Հակոբոս 1.14):

Հավատացյալը կարող է հրապուրվել ու խաբվել իր ցանկություններից, որից հետո ցանկությունը կարող է հղիանալ նրա մեջ ու դառնալ մեղք: Այսինքն՝ երբ միտքը վերջնականապես վերածվում է ցանկության, արդեն դառնում է մեղք:

«...սրտերի մեջ չար բաներ են խորհում, շարունակ միասին հավաքվում են կռվի համար...» (Սաղմ. 140:2):

«Մտքիդ մեջ անգամ միշտ անիծիր քագավորին և քո ննջարանում հարուստ-ներին մի՛ անիծիր. քանի որ երկնքի թռչունն այն ձայնը կտանի ու թևավորները կպատմեն ասածդ» (Ժողովող 10.20):

Բայց եթե մարդը մերժում է այդ մտքերը, ապա դա մեղք չի կարող լինել, քանի որ այն չի դառնում ցանկություն:

Ասում են, իբր Դու չկաս իրականում,
Բայց չգիտեն, որ Դու եղել ես հավեր,
Ասում են, իբր Դու չես արեղծել մարդուն,
Բայց չգիտեն, որ Քո պարկերով ես արեղծել իրենց:

Ասում են, իբր Դու չես սիրում նրանց,
Բայց չգիտեն, որ Դու ես սիրո աղբույրը,
Ասում են, իբր պարծում ես Դու մարդկանց,
Բայց նրանք են իրենց խելքով պարծվում:

Նրանք չեն հասկանում, թե ինչ են ասում,
Ու անխելքության մեջ Քեզ են մեղադրում,
Նրանք չեն գիտակցում, թե ինչ են անում,
Ու չեն էլ հասկանում, որ մեղք են գործում:

Ողորմա Դու նրանց, ով իմ Ասրված,
Բացիր Դու նրանց աչքերը փակված,
Բացիր Դու նրանց ականջները փակ,
Որ փեսնեն, լսեն, չմնան քնած:

Գայանե Ալեքսանյան, 12 փարեկան

ԱՆՀՐԱԺԵ՞ՇՏ Է, ՈՐ ԱՍՏԾՈՒՆ ԴԱՌՆԱՍ

Ամբարիշտը թող թողնի իր ճանապարհը, և անօրեն մարդը՝ իր խորհուրդները, և Տիրոջը թող դառնա, մեր Աստծուն, քանի որ Նա առապորեն կենրի:

Եսայիա 55.7

Զգո՛ւյշ եղիր, որ հանկարծ քո Տեր Աստծուն չմոռանաս, որ պահես Նրա պարավիրանները, դատաւարանները և կանոնները, որոնք այսօր քեզ պարավիրում են:

Բ Օրինաց 8.11

Եկե՛ք քննենք ու փորձենք մեր ճանապարհներն ու նորից Տիրոջը դառնանք, մեր սրբերը մեր չեռքերի հեղ դեպի երկնքում գրավող Աստծուն բարձրացնենք:

Երեմիայի ողբերը 3.40-41

Մի՛ խաբվեք, Աստված չի ծաղրվի, որովհետև մարդ ինչ որ ցանում է, այն էլ պիտի հնչի: Իր մարմնի համար ցանողն իր մարմնից ապականություն կհնչի, իսկ Հոգու համար ցանողը Հոգուց հավիտենական կյանք կհնչի:

Գաղատացիս 6.7-8

Եկե՛ք, Տիրոջը վերադառնանք, քանզի նա պարառուրեց, նա էլ կբժշկի մեզ, Նա մեզ հարվածեց, Նա էլ կվիրակապի մեզ:

Ովսե 6.1